

Posudek na bakalářskou práci
Ema Fischerová:
**Architektura vídeňského a budapešťského parlamentu jako projev změn politického
klimatu**
IMS FVS UK

Praha 2017

Ema Fischerová se ve své práci soustředila na projekci národnostní problematiky do architektonických forem. Vznik tzv. moderních evropských národů, spojený se správními a politickými změnami, vyvolal potřebu nové ideje také prezentovat a reprezentovat. Z tohoto hlediska jsou budovy vídeňského parlamentu v hlavním městě monarchie a hierarchicky sice níže postaveného budapešťského, který je doslova symbolem prvního kroku úspěšné národnostní a politické emancipace, ilustrací nových politických a společenských poměrů. Studentka zkoumala konkrétní způsoby, jakými se tyto nové poměry promítly do typologie staveb, architektonického slohu a výzdobného programu.

Ve své práci vycházela jak z přehledové literatury historiografické (Jan Křen, *Dvě století střední Evropy*, Praha 2005) a uměneckohistorické (Henry-Russell Hitchcock, *Architecture nineteenth and twentieth centuries*, Harmondsworth 1963, René Huyghe, *Encyklopedie Umění nové doby*, Praha 1974), tak i z odborné literatury o architektuře.

Po zhodnocení literatury a shrnutí historického a politického pozadí se pak postupně věnovala budovám obou parlamentů, aby na konkrétních příkladech ilustrovala volbu architektonických forem jako nositele konkrétního politického obsahu.

V případě vídeňského parlamentu došla Ema Fischerová k závěru, že nezbytný politicky nezbytný kompromis, spočívající demokratizaci absolutistické formy vládnutí, vedl jak urbanistickému řešení (budova při Ringstrasse je orientovaná k Hofburgu), tak k volbě lehce pozměněného klasického stylu, který *odkazuje k čisté nadstranické státnosti, odvolávající se na všeobecně přijímané tradiční hodnoty demokracie a práva* (str. 16), svou univerzálností odpovídajícímu mnohonárodnostnímu složení monarchie. V tomto duchu byl pojat rovněž epický výzdobný program (sochařské alegorie řek, Pallas Athéna, *bronzové sochy krotitelů koní, které mají symbolizovat nutné potlačení vášní, které je podmínkou úspěšné parlamentní spolupráce*, str. 16).

Zatímco vídeňský parlament se svými architektonickými formami snaží dodat politickým změnám nadnárodní a univerzálně platnou tradici a legitimitu, tak ten budapešťský se již volbou slohu od vídeňského liší: *Budapešť ... poprvé získala titul hlavního města. Jako národní hlavní město Maďarska, ztělesňovala celou zemi. A dokončením parlamentní budovy, se stává pravým symbolickým místem k reprezentaci maďarského národa.* Romanticky neogotická parlamentní budova už na první pohled demonstruje důraz na nacionální hodnoty, přestože – vlastně

paradoxně – nemá neogotika sice žádnou místní vazbu (viz str. 30). O to razantněji se národnostní duch uplatnil v dekorativním programu: *Maďarský původ museli mít také všichni umělci, co se podíleli na vnitřní i venkovní výzdobě budovy. Hlavní idea všech těchto dekorací se nesla v duchu vyzdvihování jedinečnosti maďarského národa, jeho uchování a chválu na jeho historii a její protagonisty. Vedle toho jsou přítomné obecné a alegorické motivy až druhořadé.*

Venkovní fasádu zdobí sochy národních hrdinů. Na severní straně budovy se nacházejí sochy reprezentující dobu příchodu Maďarů do karpatské kotliny – sedm náčelníků v čele s Arpádem. Jižní strana se odvolává na dobu zakládání státu – na výsostném místě zde stojí socha sv. Štěpána. Na hlavní vchod pak shlíží dva slavní středověcí králové – Ludvík I. Veliký a Matyáš Korvín. Nad nimi se nachází historický erb maďarských zemí, který drží z obou stran andělé a řada erbů maďarských měst táhnoucí se po celé východní straně. Reprezentativní dunajskou stranu zdobí v chronologickém pořadí zleva doprava sochy maďarských vládců. Přes Josefa II. se galerie stáčí za roh směrem na jih a pokračuje nad zmíněným sv. Štěpánem k Ferdinandovi V. (str. 32).

Závěrem: Ema Fischerová napsala bakalářskou práci, která splňuje všechny požadavky nejen z hlediska sestavení a prostudování relevantní literatury, ale také potřebného nadhledu a pochopení pro širší politický a společenský význam zkoumaného fenoménu. Navrhuji známku výborně.

Ph.Dr. Anita Pelánová, PhD.

04.06.2017